

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана філологічного факультету
Крохмальний Р.О.
“31” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія світової літератури в середній школі (XIX – XX століття)
(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
спеціальність	<u>014 Середня освіта</u>
спеціалізація	<u>014.01 Українська мова і література</u>
освітня програма	<u>Середня освіта (Українська мова і література)</u>
факультет	<u>філологічний</u>

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма Історія світової літератури в середній школі (XIX – XX століття) для студентів за спеціальністю 014 Середня освіта „31” серпня 2023 року - 20 с.
(назва навчальної дисципліни)

Розробники: Гірняк Мар'яна Олегівна, доцент кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства, кандидат філологічних наук, доцент

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

(підпис)

Гнатюк М. І.
(прізвище та ініціали)

“29” серпня 2023 року

Схвалено Вченою радою філологічного факультету _____

Протокол від “31” серпня 2023 року № 1

“31” серпня 2023 року Голова _____

(підпис)

(Крохмальний Р.О.)
(прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни
“Історія світової літератури в середній школі (XIX-XX століття)”

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> (шифр і назва)	<u>Нормативна</u> (за вибором)	
	Спеціальність <u>014 Середня освіта</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціалізація: <u>014.01 Українська мова і література</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 60		5-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента –1,75	Освітній рівень: <u>Бакалавр</u>	16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		28 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
	екзамен		

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання – 2:1,75
 для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Історія світової літератури в середній школі (XIX-XX століття)» – це нормативна дисципліна, розрахована на студентів-третьокурників, що навчаються за ОП «Українська мова і література» (спеціальність 014 Філологія, освітній рівень «Бакалавр», 5-й семестр).

Курс «Історія світової літератури в середній школі (XIX-XX століття)» зосереджує особливу увагу на таких літературно-мистецьких напрямках, як романтизм, реалізм, натуралізм, модернізм (з численними своїми течіями) та постмодернізм, а також на особливостях їхнього розвитку в різних національних літературах. У межах курсу студенти ознайомляться з історико-культурними та філософськими передумовами виникнення та розвитку відповідного напрямку, з особливостями його естетики, а також із творчістю найвидатніших письменників, що формують канон світової літератури. Цей курс розрахований на студентів-третьокурників, які мають базові знання з літературознавства і які вже ознайомлені з літературою попередніх епох. Тому студенти матимуть змогу розглядати світову літературу XIX-XX століть у контексті всього літературного процесу.

Курс «Історія світової літератури в середній школі (XIX-XX століття)» передбачає наявність лекційних і практичних занять, написання творчих робіт та виконання тестових завдань. Лекційні заняття покликані зорієнтувати студентів в основних тенденціях розвитку літератури, показати різні явища у взаємозв'язку, продемонструвати спільне та відмінне в національних літературах. На практичних заняттях студенти навчаться працювати з художнім текстом і розпізнавати в ньому характерні риси естетики того чи іншого напрямку. Індивідуальні дослідницькі або есеїстичні роботи дозволять студентам максимально проявити власні зацікавлення, творчі здібності та критичне мислення. Курс закінчується іспитом.

Курс «Історія світової літератури (XIX-XX століття)» тісно пов'язаний з «Історією української літератури», адже українська література є невід'ємною часткою світової, а тому її можна краще зрозуміти і відчитати, якщо провести паралелі до інших національних літератур. Курс також часто апелює до історії та філософії (зміна напрямів, безперечно, впливає з певної суспільно-історичної ситуації та зміни світоглядної парадигми), до теорії літератури, яка, з одного боку, забезпечує інструментарій для аналізу літературних текстів, а з іншого, сама розвивається разом із розвитком літератури.

Мета курсу – з'ясувати основні тенденції у світовій літературі XIX-XX століття та специфіку розвитку окремих національних літератур, вивчити творчість найвидатніших письменників, що формують канон світової літератури, та виробити навички аналізу й інтерпретації художнього тексту.

Завдання курсу:

- вироблення навичок аналізу й інтерпретації літературного твору та літературного процесу;
- усвідомлення специфіки національних літератур та їх взаємодії;
- розвиток у студентів аналітичного та критичного мислення;
- розвиток вміння вести дискусію, працювати у групах,
- обґрунтовувати власну позицію та розуміти позиції й стратегії, відмінні від власної;
- здатність давати поточну оцінку явищам літературного процесу;
- спроможність здійснювати пошук інформації та застосовувати її на практиці.

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

- основні етапи розвитку літературного процесу XIX-XX століть;

- термінологічну відмінність понять на пряму, течії та стилю;
- зв'язок світової літератури з історією, філософією та мистецтвом;
- місце аналізованих творів у доробку письменника та літературному процесі;
- основні тематичні, наративні, композиційні, жанрові та стильові тенденції у літературі XIX-XX століть;

ВМІТИ:

- класифікувати літературні явища; зіставляти літературні тенденції, образи та мотиви в різних національних літературах;
- розпізнавати причини розвитку літературного процесу;
- характеризувати творчу спадщину видатних майстрів слова;
- здійснювати аналіз та інтерпретацію літературних творів;
- застосовувати на практиці різні літературознавчі методології;
- порівнювати твори, споріднені за жанровими і стильовими особливостями;
- брати участь у дискусії, коректно відстоювати власну думку.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Уміння спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.

ЗК 3. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості.

ЗК 4. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.

ЗК 11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 14. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність застосовувати сучасні методи й навчальні технології в освітніх закладах.

ФК 2. Здатність здійснювати добір методів і засобів навчання з педагогіки, психології, методики української мови та літератури, спрямованих на розвиток індивідуальних творчих здібностей учнів / вихованців, з урахуванням їхніх вікових фізіологічних і психологічних особливостей.

ФК 3. Здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції навчально- у загальноосвітніх навчальних закладах.

ФК 4. Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови.

ФК 9. Розуміння сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.

ФК 10. Професійні знання й уміння з обраної спеціалізації.

ФК 12. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 13. Розуміння значення всіх підсистем мови для вироблення вмінь аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ФК 15. Розуміння комунікативної діяльності як реалізації функцій мови в різних суспільних сферах (жанрово-стильова диференціація мови).

та досягнення програмних результатів навчання:

ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРН 2. Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти української історії та сучасного суспільного життя.

ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 4. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

- ПРН 5. Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.
 ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.
 ПРН 11. Знати систему мови.
 ПРН 12. Знати історію мови і літератури, що вивчаються.
 ПРН 15. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
 ПРН 18. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.
 ПРН 19. Окреслювати основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.
 ПРН 21. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).
 ПРН 22. Планувати і здійснювати дослідження в галузі філології на належному рівні.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія світової літератури XIX століття (12 год)

Тема 1. Романтизм як художній напрям XIX століття (2 год)

Хронологічні рамки романтизму. Проблеми періодизації літератури.
 Культурно-історичні та філософські передумови виникнення романтизму. Феномен преромантизму.
 Течії та жанрова система літератури романтизму.
 Особливості романтичної естетики.

Рекомендована література

1. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гринчак Н.І. Історія зарубіжної літератури XX століття : навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2011. 488 с.
2. Наливайко Д.С., Шахова К.С. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 416 с.

Практичне заняття №1. Тема: Творчість Е. Т. А. Гофмана і гофманівський тип романтичного героя (за твором Е.Т.А.Гофмана «Золотий горнець») (2 год)

Творчий шлях Е.Т.А.Гофмана. «Життєва філософія» письменника.
 Жанрово-композиційні особливості твору «Золотий горнець».
 Романтичне двосвіття і романтична іронія. Образ Атлантиди.
 Мова природи, або Таємниця золотисто-зеленої змійки.
 Божевілля як норма? Невидимі межі раціонального та ірраціонального.
 Елементи інтертекстуальності в «Золотому горнці». Образ автора в тексті.

Рекомендована література

1. Крячек Н. Міфологічні витоки художнього світу Гофмана // Зарубіжна література. 2004. № 47. С. 10-12.
2. Лімборський І. Психологія героя романтизму і новела Гофмана «Золотий горнець» // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2004. № 7. С. 43-45.
3. Наливайко Д.С., Шахова К.С. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 416 с.
4. Шамрай А.П. Ернст Теодор Амадей Гофман. Життя і творчість. Київ: Дніпро, 1969. 301 с.
5. Шахова К. Ернст Теодор Амадей Гофман // Гофман Е.Т.А. Малюк Цахес. Твори. Харків: Фоліо, 2003. С.3-24.

Тема 2. Реалізм як художній напрям XIX століття (2 год)

Реалізм як художній напрям і «тип творчості». Хронологічні рамки і термінологічні проблеми реалізму.
 Культурно-історичні та світоглядні передумови виникнення реалізму.
 Особливості реалістичної естетики. Жанрова система реалізму.
 Натуралізм як «тупикова гілка» реалізму. Особливості «творчого методу» Е. Золя

Рекомендована література

1. Затонський Д.В. Минуле, сучасне, майбутнє: про реалізм, традиції, новаторство. Київ: Дніпро, 1982. 370 с.
2. Шахова К.О. Нариси творчості зарубіжних письменників-реалістів XIX – XX ст. Київ: Вища школа, 1975. 199 с.

Практичне заняття №2. Тема: Три реалізми: особливості поетики (2 год)

Ч.Дікенс «Різдвяна пісня в прозі»: взаємини романтизму та реалізму; особливості фантастики у творі; жанрово-композиційна специфіка; нарративні стратегії твору; морально-етична та філософська проблематика.

Г. де Мопассан «Пампушка»: особливості пізнього реалізму; часопросторова організація новели; об'єктивне письмо та діалогічне мовлення; зовнішні і внутрішні портрети у творі; межові ситуації та проблема вибору.

Е.Гемінгвей (Хемінгуей) «Гори як білі слони»: реалізм на позвах із модернізмом; принцип айсберга у творі; нарративна організація твору, діалоги «ні про що»; особливості хронотопу; символіка художньої деталі.

Рекомендована література

1. Денисова Т. Історія американської літератури XX століття. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
2. Ніколова О. Хронотоп та мотиви готичного роману у прозі Ч. Діккенса // Нова філологія. 2010. № 37. С. 256-263. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2010_37_47
3. Пашенко В.І. Гі де Мопассан: нарис життя і творчості. Київ: Дніпро, 1986. 230 с.
4. Ткачук М. Новелістичний дискурс Гі де Мопассана // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Літературознавство. Вип. 41. 2014. С. 260–277
5. Benson J. The Short Stories of Ernest Hemingway: Critical Essays. Durham, NC: Duke University Press, 1975. 375 p.
6. Callow S. Dickens' Christmas: A Victorian Celebration. London: Frances Lincoln, 2009.
7. Glancy R. F. Dickens' Christmas Books, Christmas Stories, and Other Short Fiction (1985) // Dickens Studies. 2007. Vol.38 [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.jstor.org/stable/44372182>
8. Müller T. The Uses of Authenticity: Hemingway and the Literary Field, 1926 – 1936 // Journal of Modern Literature. 2010. Vol.33. Issue 1. P.28–42.
9. Scholes R. New Critical Approaches to the Short Stories of Ernest Hemingway // Decoding Papa: 'A Very Short Story' as Work and Text /ed. Benson J. Jackson. Durham, NC: Duke University Press. P.33–47.
10. Standiford L. The Man Who Invented Christmas: How Charles Dickens's A Christmas Carol Rescued His Career and Revived Our Holiday Spirits. New York: Crown Publishers, 2008. 241p.

Тема 3. Розвиток драматургії кінця XIX – початку XX століття (2 год)

Протистояння старої і нової театральної систем. Поняття нової драми.

Г.Ібсен як останній представник старої і провісник нової театральної системи.

Естетика психологічного камерного театру А.Стріндберга.

Проблема «влади середовища» в драматургії Г.Гауптмана.

Театр мовчання М.Метерлінка.

Драми ідей та інтелектуальних парадоксів у творчості Б.Шоу.

Гра масок у драматургії Л.Піранделло.

Епічний театр Б.Брехта.

Рекомендована література

1. Вороний М. Театр і драма: зб. статей. Київ: Мистецтво, 1989. 408 с.
2. Українка Л. Європейська соціальна драма в кінці XIX ст. // Українка Л. Повне академічне зібрання творів: у 14 т. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. Т.7. С.225 – 230.

3. Krys S. A Comparative Feminist Reading of Lesia Ukrainka's and Henrik Ibsen's Dramas // Canadian Review of Comparative Literature. 2007. P.389 – 409. Vol.34. No.4. [Електронний ресурс]. URL: <https://journals.library.ualberta.ca/crccl/index.php/crccl/article/view/10728>

Практичне заняття № 3. Тема: Творчість Луїджі Піранделло та «нова драма» в європейській літературі (за твором «Шестеро персонажів у пошуках автора») (2 год)

«Шестеро персонажів у пошуках автора» Луїджі Піранделло в контексті європейської драматургії кінця XIX – початку XX століть.

Жанрово-композиційні та стильові особливості твору.

Театр у театрі: сценічний і реальний часопростір.

Людина і її зв'язки зі світом.

Маски і ролі: проблема ідентичності особи.

Автор versus персонаж: таїна мистецької творчості.

Рекомендована література

1. Баллоні Н.Ф. Піранделло у пошуках українського театру //Піранделло Л. П'єси. Оповідання /пер. М. Прокопович. Львів ВНТЛ-Класика; Італійський інститут культури в Україні, 2006. С. 7–11.
2. Вороний М. Театр і драма: зб. статей. Київ: Мистецтво, 1989. 408 с.
3. Зуккер І.Д. Драматургічна концепція Луїджі Піранделло: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04; НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. Київ, 1997. 22с.
4. Ортега-і-Гасет Х. Дегуманізація мистецтва //Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. Київ: Основи, 1994. С.238–272.
5. Vittorini D. The Drama of Luigi Pirandello (Foreword by L.Pirandello). Philadelphia: University of Pennsylvania Press London: Humphrey Milford; Oxford University Press, 1935. 368 p. URL.: <https://www.jstor.org/stable/j.ctv16t6csp>

Змістовий модуль 2. Історія світової літератури XX століття (20 год)

Тема 4. Загальна характеристика літератури XX століття: основні тенденції (2 год)

Протистояння і зв'язок модернізму та реалізму як двох провідних художніх практик.

Психологізація, філософізація та міфологізація літератури. Зміна композиційних принципів.

Філософська основа модерної літератури: песимістична філософія А.Шопенгауера, філософія життя Ф.Ніцше, інтуїтивізм А.Бергсона, феноменологія Е.Гуссерля, психоаналіз З.Фройда.

Рекомендована література

1. Затонський Д. У пошуках сенсу буття: Погляд на літературу сучасного Заходу. Київ: Дніпро, 1967. 309 с.
2. Павличко С. Зарубіжна література: дослідження та критичні статті. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 559 с.
3. A Guide to Twentieth Century Literature in English /ed. H.Blamires. New York: Routledge, 2020. 330 p.

Практичне заняття № 4. Тема: Проза Франца Кафки (за творами «Перетворення» і «Процес») (2 год)

Особливості розвитку австрійської літератури.

Життя і творчість Франца Кафки. Спроби психоаналітичного прочитання творів письменника.

Наодинці з абсурдом: проблема існування в творах Кафки.

Специфіка свого/чужого простору в творах Кафки.

Проблема свободи і «залежності» людини. Феномен «негативної свободи».

Зовнішні і внутрішні «процеси» в творах Кафки. Взаємопроникнення реального та віртуального світів.

Рекомендована література

1. Бланшо М. Кафка і потреба творчості // Бланшо М. Простір літератури. Львів: Кальварія, 2007. 44–72.
2. Блум Г. Кафка: канонічна наполегливість та «непорушність» // Блум Г. Західний канон. Київ: Факт, 2007. – С.514–531.

3. Камю А. Додаток «Надія і абсурд у творчості Франца Кафки» (Міф про Сізіфа) // Камю А. Твори: У 3т. Харків: Фоліо, 1997. – Т.3. – С.152–162.
4. Hawes J.M. Why You Should Read Kafka Before You Waste Your Life. New York: St. Martin's Press, 2008. 244 p.
5. Murray N. Kafka: A Biography. New Haven, Connecticut: Yale University Press, 2004. 432 p.
6. Kavanagh T. M.. Kafka's *The Trial*: The Semiotics of the Absurd. // *Novel: A Forum on Fiction*. Durham, North Carolina. 1972 (Spring). Is. 5 (3). P. 242–253.

Тема 5. Модерністська та авангардистська поезія (2 год)

Модернізм та авангардизм: спільне та відмінне.

Естетика декадансу і поетика символізму. Творчість "великих символістів".

Експресіонізм як «мистецтво крику». Основні мотиви експресіоністської поезії.

Поетика дадаїзму та футуризму.

Сюрреалізм: особливості поетики та основні представники.

Рекомендована література

1. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох. Київ: Факт, 2007. 720 с.
2. Ніколенко О.М. Поезія французького символізму. Харків: Ранок, 2003. 144 с.
3. Miller M., *Collage of Myself: Walt Whitman and the Making of Leaves of Grass*. Lincoln; London: University of Nebraska Press, 2010. 320 p.

Практичне заняття № 5. Тема: Антиутопія у літературі ХХ століття (за романом Джорджа Орвелла «1984») (2 год)

Жанрова специфіка антиутопії. Джерела виникнення та особливості розвитку.

Часопросторові координати роману «1984».

Тоталітарна система vs. людський дух: проблема зовнішньої та внутрішньої свободи.

Ідентичність людини, приватний та суспільний виміри її існування.

Людина у світі інформації: між правдою та її подібностями.

Мова як «дім буття» і Новомова у світі «1984».

Діалог свідомостей у романі: особливості наративної організації твору

Рекомендована література

1. Бандровська О. Модернізм між минулим і майбутнім: антропологічний дискурс англійського роману. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2014. 444 с.
2. Бредбері М. Британський роман нового часу. Київ: Ксенія Сладкевич, 2011. 480 с.
3. Іконнікова М. В. Антиутопічний дискурс в оцінці літературознавства ХХ століття // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2007. № 33. С.142–145.
4. Матковська О. Й. Орвелівська новомова та сучасний дискурс // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". 2012. Вип. 26. С.185–188.
5. Сабат Г. У лабіринтах утопії та антиутопії. Дрогобич: Коло, 2002. 160 с.
6. Fromm E. Afterword to George Orwell's "1984" [Електронний ресурс] URL: <https://ru.scribd.com/doc/195275626/Erich-Fromm-Afterword-to-George-Orwell-s-1984>
7. Frye N. Varieties of Literary Utopias // Utopias and Utopian Thought. A Timely Appraisal / ed. by Frank E. Manuel. Boston: Beacon Press, 1966. P. 25–49.
8. Gottlieb E. Dystopian Fiction East and West: Universe of Terror and Trial. – Montreal: McGill – Queen's UP, 2001. 248 p.
9. Utopia. The Search for the Ideal Society in the Western World / Ed. by Roland Schaer, Gregory Clayes, and Lyman Tower Sargent. Oxford: Oxford University Press, 2000. 400 p.

Тема 6. Міф у літературі ХХ століття. Література потоку свідомості (2 год)

Міф, його сутність та ознаки. Основні способи проникнення міфу в літературу.

"Міфологізовані" жанри в літературі ХХ століття. Основні представники.

Гурт «Блумсбері» та літературна дискусія між модерністами і реалістами.

"Потік свідомості": від наративної стратегії до літературної тенденції.

Основні представники "літератури потоку свідомості": загальна характеристика творчості.

Рекомендована література

1. Література Англії ХХст. / К.Шахова, Н.Жлуктенко, С.Павличко та ін. Київ: Либідь, 1993. 400 с
2. Павличко С. Зарубіжна література: дослідження та критичні статті. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 559 с.
3. Поліщук Я. Феномен міфу в антропології ХХ століття // Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002 .С.29–73.

Практичне заняття № 6. Тема: Екзистенціалізм у літературі (за творами: Альбер Камю «Чума» і Жан-Поль Сартр «Мур») (2 год)

Екзистенціалізм у філософії та літературі ХХ століття.

Самотність і відчуження: трагізм людського існування.

Абсурд і шляхи його подолання.

Проблема онтологічної свободи: «свобода від» і «свобода для».

Межова ситуація: вибір і відповідальність.

Життя перед обличчям смерті: від філософії персонажа до філософії «буття-у-світі».

Символіка часопросторових координат у творі.

Жанрова і наративна специфіка творів.

Рекомендована література

1. Білоцерківець Н. Сартр і наша сучасність // Сартр Ж.-П. Нудота. Мур. Слова. Київ: Основи, 1993. С.459–463.
2. Камю А. Міф про Сізіфа // Камю А. Твори: У 3т. Харків: Фоліо, 1997. Т.3. С. 72–162.
3. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття (Розділ: Естетичне підґрунтя філософії екзистенціалізму). Київ: Либідь, 1997. 224 с.
4. Назаревич Л. Проблеми часу і часовості в екзистенціалізмі: літературознавчі аспекти. Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка. 2006. № 26. – С.147-150. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/1129/1/06nltela.pdf>
5. Наливайко Д. Інтелектуальна проза Альбера Камю // Камю А. Твори: У 3 т. Харків: Фоліо, 1997. Т.3. С. 593–611.
6. Яремчук Н., Павлюк Н. Екзистенційні виміри часопросторових параметрів у романі А.Камю «Чума» // Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Літературознавство. 2020. Вип.31. Т.3. С.16–23.
7. Baker R. The Dynamics of the Absurd in the Existentialist Novel. New York, Bern, Berlin, Frankfurt/M, Paris, Wien: Peter Lang, 1993. 152 p.
8. Foley, John. *Albert Camus: From the Absurd to Revolt*. Montreal: McGill-Queens University Press, 2008. 256 p.
9. Sartre J.-P. Existentialism is a Humanism. URL: https://warwick.ac.uk/fac/cross_fac/complexity/people/students/dtc/students2011/maitland/philosophy/sartre-eih.pdf

Тема 7. Реалізм у літературі ХХ століття (2 год)

Загальна характеристика реалізму ХХ століття: особливості поетики та основні тенденції.

Література «втраченого покоління».

Феномен антиутопії в літературі ХХ століття.

Література магічного реалізму.

Рекомендована література

1. Затонський Д.В. Минуле, сучасне, майбутнє: про реалізм, традиції, новаторство. Київ: Дніпро, 1982. 370 с.
2. Покальчук Ю.В. Сучасна латиноамериканська проза. Київ: Наукова думка, 1978. 277 с

3. Frye N. Varieties of Literary Utopias // Utopias and Utopian Thought. A Timely Appraisal / ed. by Frank E. Manuel. Boston: Beacon Press, 1966. P. 25– 49

Практичне заняття №7. Тема: Література магічного реалізму та постмодернізму: специфіка поетики і творчого діалогу (за творами Умберто Еко «Ім'я рози», Х.Л. Борхес «Вавилонська бібліотека») (2 год)

Особливості естетики магічного реалізму та постмодернізму.

Імена і сутності: поетика заголовка. Детективний та історичний сценарії прочитання роману.

Інтелектуальні поєдинки в романі та проблема істини.

Світ навиворіт: стихія карнавалу в романі. Боротьба за сміх: Арістотель – Хорхе – Еко.

Лабіринти Бібліотеки і пошуки Книги: Еко vs. Борхес.

«Спочатку було Слово...»: «Ім'я рози» як роман про Слово.

Рекомендована література

1. Бігун Б. Постмодерністський образ світу // Вікно в світ. 1999. № 3. С. 88–96.
2. Денисова Т. Феномен постмодернізму: контури і орієнтири // Слово і час. 1995. № 2. С. 18–27.
3. Покальчук Ю.В. Сучасна латиноамериканська проза. Київ: Наукова думка, 1978. 277 с.
4. Прокопович М. Середньовіччя Умберто Еко // Еко У. Ім'я рози. Харків: Фоліо, 2006. С. 3–18.
5. Рошко М. М. Постмодернізм у зарубіжній літературі: "Ім'я троянди" У.Еко; "Парфумер. Історія одного вбивці" П.Зюскінда; "Політ над гніздом зозулі" К.Кізі: навч. посіб. із зарубіж. л-ри для студ. філол. та романо-герман. ф-тів. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2008. 52 с.
6. Татаренко А. Поетика форми в прозі постмодернізму (досвід сербської літератури). – Львів; Паїс, 2010. 544 с.
7. Abdollahi M. Umberto Eco's *The Name of the Rose* and Intertextuality: Eastern Themes // Scripta. 2020. No16. P.250-262.
8. Eco U. Borges i mój lęk przed wpływem // Eco U. O literaturze. – Warszawa: MUZA SA, 2003. – S.113–128.
9. Prang C. The Creative Power of Semiotics: Umberto Eco's *The Name of the Rose* // Comparative Literature. 2014. Issue 66 (4). P. 420–437.

Заняття 15. Обговорення і презентація есе (2 год) (написаних заздалегідь на одну із двох тем («Яку користь має людина, здобувши цілий світ, а загубивши... власну душу?...» (за романом О. Вайлда «Портрет Доріана Грея) або «Істина – це людина, що народжувалася в ньому...» (за творами А. де Сент-Екзюпері «Планета людей» та «Маленький принц») або на тему, яку запропонував/ла студент/ка за попереднім погодженням.

Рекомендована література

Див. Література до курсу.

Заняття 16. Підсумкове заняття. Виконання тестового завдання (2 год)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Змістовий модуль 1. Історія світової літератури XIX століття											
T1. Романтизм як	7	2	2	-	-	3						

художній напрям XIX століття													
T2. Реалізм як художній напрям XIX століття.	7	2	2	-	-	3							
T3. Розвиток драматургії кінця XIX – початку XX століття	7	2	2	-	-	3							
Разом	21	6	6	-	-	9							
	Змістовий модуль 2. Історія світової літератури XX століття												
T4. Загальна характеристика літератури XX століття: основні тенденції. Проза Франца Кафки	7	2	2	-	-	3							
T5. Модерністська та авангардистська поезія. Антиутопія в літературі XX століття.	7	2	2	-	-	3							
T6 Міф у літературі XX століття. Література потоку свідомості. Екзистенціалізм у літературі	7	2	2	-	-	3							
T7. . Реалістичні тенденції в літературі XX століття. Література магічного реалізму та постмодернізму	7	2	2	-	-	3							
T8. Обговорення і презентація есе. Підсумкове заняття	11	2	2	-	-	7							
Разом	39	10	10	-	-	19							
Усього годин	60	16	16	-	-	28							

5. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Творчість Е. Т. А. Гофмана і гофманівський тип романтичного героя («Золотий горнець»)	2
2	Три реалізми: особливості поезики (Ч. Дікенс «Різдвяна пісня в прозі», Г. де Мопассан «Пампушка», Е. Гемінгвей «Гори як білі слони»)	2
3	Творчість Луїджі Піранделло та «нова драма» в європейській літературі («Шестеро персонажів у пошуках автора»)	2

4	Проза Франца Кафки (за творами «Перетворення» і «Процес»)	2
5	Антиутопія в літературі ХХ століття («1984» Джорджа Орвелла)	2
6	Екзистенціалізм у літературі (за творами: Альбер Камю «Чума» і Жан-Поль Сартр «Мур»)	2
7	Література магічного реалізму та постмодернізму: специфіка поетики і творчого діалогу (У. Еко «Ім'я рози», Х.Л. Борхес «Вавилонська бібліотека»)	2
8	Обговорення написаних заздалегідь есе. Підсумкове заняття. Виконання тестового завдання	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Романтизм як художній напрям ХІХ століття (Феномен преромантизму. Символ у романтичній літературі (Новалис, Кольрідж, Нерваль, По, Мелвілл). Підготовка до практичного (семінарського) заняття, прочитання художніх творів).	3
2	Реалізм як художній напрям ХІХ століття (Особливості розвитку французького та англійського реалізму. Підготовка до практичного (семінарського) заняття, прочитання художніх творів).	3
3	Розвиток драматургії кінця ХІХ – початку ХХ століття (Поетика експресіоністської драми. Підготовка до практичного (семінарського) заняття, прочитання художніх творів).	3
4.	Загальна характеристика літератури ХХ століття: основні тенденції. Проза Франца Кафки (Філософія зламу ХІХ-ХХ століть. Підготовка до практичного (семінарського) заняття, прочитання художніх творів).	3
5.	Модерністська та авангардистська поезія. Антиутопія в літературі ХХ століття (Поети «Парнасу». Імпресіонізм, імажизм у літературі. Підготовка до практичного (семінарського) заняття, прочитання художніх творів).	3
6.	Міф у літературі ХХ століття. Література потоку свідомості. Екзистенціалізм у літературі (Міф у фольклорі та в антропології ХХ ст., теоретичні засади потоку свідомості. Підготовка до практичного (семінарського) заняття, прочитання художніх творів).	3
7.	Реалістичні тенденції в літературі ХХ століття. Література магічного реалізму та постмодернізму (Тенденція до масштабності зображення в романах-епопеях (Дж.Голсуорсі, Р.Мартен дю Гар, Р.Роллан). Магічний реалізм та химерна проза в українській літературі. Підготовка до практичного (семінарського) заняття, прочитання художніх творів).	3
8.	Обговорення і презентація есе. Підсумкове заняття	7
	Разом	28

7. Методи навчання

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладання, евристичний метод, дослідницький метод. Методи викладу навчального матеріалу – лекція, практичне заняття; консультація; дослідні роботи. Наочні методи навчання – ілюстрування (художні тексти), демонстрування з використанням технічних засобів (слайди). Техніки: навчальної дискусії, створення проблемної ситуації, інтелектуального експерименту.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання виступів на практичних (семінарських) заняттях, участі у дискусіях. Передбачено також виконання письмового тестового завдання та написання індивідуальної есеїстичної роботи. Курс закінчується іспитом.

9. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Оцінювання роботи студента здійснюється за такою схемою:

Максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 100 балів, з них 50 – за роботу протягом семестру, 50 – за ті знання, які студент продемонстрував на іспиті.

Робота студента протягом семестру оцінюється за такими показниками:

- а) активність на практичних заняттях – 42 бали (по 6 балів за кожне з семи практичних занять);
- б) письмова робота – 8 балів.

Підсумковий іспит є обов'язковим і проводиться в комбінованій (усній і письмовій) формі: тест – 30 балів, усна відповідь – 20 балів (два питання по 10 балів максимум).

Академічна доброчесність: очікується, що відповіді студентів будуть оригінальними. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. **Відвідування занять** є важливою складовою навчання. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття та зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання різних видів робіт, передбачених курсом. **Література.** Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Переведення в оцінку за національною шкалою здійснюється за такою схемою:

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік

A	90 – 100	5	Відмінно	Зараховано
B	81-89	4	Дуже добре	
C	71-80		Добре	
D	61-70	3	Задовільно	
E	51-60		Достатньо	

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування, практичні заняття та самостійна робота							Підсумковий екзамен	Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				50	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			T8
6	6	6	6	6	6	6			8

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програми.
2. Плани практичних занять та методичні вказівки до їх виконання.
3. Матеріали до семінарських (практичних) занять та самостійної роботи студентів.
4. Атестований електронний курс на платформі Moodle:
<https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=184>

11. Питання на іспит

1. Романтизм як художній напрям XIX століття: загальна характеристика.
2. Філософські основи романтизму.
3. Феномен преромантизму в європейській культурі.
4. Течії в літературі романтизму. Жанрова система романтизму.
5. Жанр передмови-маніфесту в літературі романтизму. Значення есеїстики для розвитку французького романтизму.
6. Синтез музики і літератури в творчості романтиків.
7. Трагування мистецтва в романтизмі і образ митця у творчості романтиків.
8. Образи природи в романтичній літературі. «Природна» людина у творчості Дж.Ф. Купера.
9. Розвиток історичного роману (В. Скотт – А. Дюма – А. де Вінї – Г.Мелвілл). Відмінність творчих принципів.
10. Байронічний герой у літературі романтизму.
11. Творчість Е.Т.А. Гофмана. Образ «гофманівського» героя в літературі романтизму.
12. Романтичне двосвіття і романтична іронія. Уява та її значення для романтиків.
13. Містика і фантазмагорії в літературі американського романтизму.
14. Жанровий діапазон творчості Е. По.
15. Символ у творчості романтиків: романтизм як предтеча символізму.
16. «Взаємини» романтизму та реалізму.
17. Реалізм як художній напрям і тип творчості. Термінологічні проблеми.
18. Світоглядні передумови виникнення реалізму.
19. Особливості реалістичної естетики. Жанрова система реалізму.
20. Творчість Ф. Стендаля. Образ і композиційна функція головного героя в його романах.
21. Жанрова парадигма творів Проспера Меріме.

22. «Людська комедія» Оноре де Бальзака: задум, композиція, проблематика. Особливості бальзаківської фантастики.
23. Творчість Г. Флобера. Принцип «об'єктивного письма».
24. Жанрово-стильова специфіка творів Ч. Діккенса. Проблематика його романів.
25. Тема «великих сподівань» і «втрачених ілюзій» у літературі реалізму.
26. Снобізм в інтерпретації В.Теккерея. Особливості композиції «Ярмарку суєти».
27. Феномен сестер Бронте в літературі ХІХ століття. Основна проблематика їхньої творчості.
28. Світоглядні передумови виникнення натуралізму. Особливості «творчого методу» натуралістів. Творчість Е. Золя.
29. Лірика Г. Лонгфелло. Модель героїчного епосу в «Пісні про Гайавату».
30. Культ Людини і безмежність Всесвіту в поезії Волта Вітмена. Ритміка «Листя трави».
31. Поети «Парнасу» та їх художні досягнення. Декаданс і десакралізація поезії.
32. Поетика символізму, основні представники.
33. Імпресіонізм у літературі та мистецтві кінця ХІХ століття.
34. Естетизм і парадокс у творчості О. Вайлда. Жанровий діапазон творів письменника.
35. Модернізм як літературний напрям ХХ століття: особливості поетики.
36. Філософські передумови виникнення модернізму.
37. Концепція «надлюдини» Ф.Ніцше та її інтерпретація у літературі ХХ століття.
38. Реалізм у літературі ХХ століття: основні тенденції розвитку.
39. Естетика експресіонізму. Особливості експресіоністської поезії. «Драма крику».
40. Нова драма кінця ХІХ – початку ХХ століття. Естетика психологічного камерного театру.
41. Театр мовчання М.Метерлінка та епічний театр Б. Брехта.
42. Модерністська та авангардистська поезія початку ХХ століття.
43. Сюрреалізм у літературі: передумови виникнення, особливості поетики, основні представники.
44. Творчість Ф. Кафки.
45. Особливості функціонування міфу в літературі ХХ століття: основні представники.
46. Творчість Джеймса Джойса та його значення для розвитку літератури ХХ століття. Жанрово-стильова специфіка та автоінтертекстуальність його творів.
47. Література потоку свідомості: особливості поетики та основні представники.
48. Вірджинія Вулф: художня творчість та теоретичні акценти.
49. «У пошуках утраченого часу» М. Пруста: автор – наратор – персонаж.
50. Творчість Томаса Манна і Генріха Манна: стильові особливості.
51. Інтелектуальна проза Г. Гессе.
52. Література «втраченого покоління»: передумови виникнення, особливості поетики, представники.
53. Творчість Е.-М. Ремарка.
54. «Принцип айсберга» в творчості Е. Гемінгвея (Хемінгуея).
55. Вплив фрейдизму на літературу ХХ століття. Творчість Д.Г.Лоуренса.
56. Екзистенціалізм у літературі ХХ століття.
57. Література-як-філософія і філософія-як-література (на прикладі творчості Альбера Камю та Ж.-П.Сартра).
58. Антиутопія в літературі ХХ століття.
59. Жанрова специфіка творів Антуана де Сент-Екзюпері та його філософія людини.
60. «Драма абсурду» в літературі ХХ століття: основні представники та передумови виникнення.
61. «Новий роман» у літературі ХХ століття.
62. Інтелектуальний роман в англійській літературі ХХ століття.
63. Творчість Вільяма Голдінга.
64. Феномен магічного реалізму.
65. Філософія та література постмодернізму: загальна характеристика.

66. Явище інтертекстуальності в літературі ХХ століття та проблема «відкритості» художнього твору (на прикладі роману Умберто Еко «Ім'я рози»).

12. Рекомендована література **Основні твори для прочитання**

1. Е.Т.А.Гофман «Золотий горнець», «Життєва філософія kota Мура», «Малюк Цахес».
2. Г.Гейне «Книга пісень», «Німеччина. Зимова казка».
3. Дж.Байрон «Паломництво Чайльд Гарольда», «Дон Жуан», «Каїн».
4. П.Б.Шеллі «Визволений Прометей».
5. В.Гюго «Собор Паризької Богоматері».
6. Жорж Санд «Консуело».
7. Е.По. Оповідання («Падіння дому Ашерів», «Людина натовпу», «Убивство на вулиці Морг», «Викрадений лист», «Система доктора Смоля та професора Пер'є»).
8. Г.Мелвілл «Мобі Дік, або Білий кит».
9. Н.Готорн «Червона літера».
10. Ф.Стендаль «Червоне і чорне».
11. П.Меріме. Новели («Кармен», «Матео Фальконе», «Таманго»).
12. О.Бальзак «Втрачені ілюзії», «Батько Горіо», «Шагренева шкіра».
13. Г.Флобер «Пані Боварі».
14. Г.Мопассан «Пампушка».
15. В.Текерей «Ярмарок марнот».
16. Ч.Дікенс «Пригоди Олівера Твіста», «Домбі і син», «Різдвяна пісня в прозі»
17. Ш.Бронте «Джейн Ейр».
18. Е.Бронте «Грозовий перевал».
19. Ш.Бодлер «Квіти зла».
20. Е.Золя «Жерміналь».
21. М.Твен «Пригоди Тома Соєра», «Пригоди Гекльберрі Фінна».
22. В.Вітмен (Уїтмен) «Листя трави».
23. Е.Дікінсон. Поезії.
24. Джек Лондон «Морський вовк».
25. Г.Ібсен «Ляльковий дім».
26. О.Вайльд (Уайльд) «Портрет Доріана Грея».
27. М.Метерлінк «Синій птах», «Непрохана», «Сліпі».
28. Б.Шоу «Пігмаліон», «Дім, де розбиваються серця».
29. Л.Піранделло «Шестеро персонажів у пошуках автора».
30. Б.Брехт «Матінка Кураж та її діти», «Життя Галілея».
31. Т.С.Еліот «Безплідна земля».
32. Дж.Джойс «Улісс», «Портрет митця замолоду».
33. В.Вулф «Місіс Делловей», «До маяка».
34. М.Пруст «У пошуках втраченого часу».
35. В.Фолкнер «Галас і шаленство».
36. Д.Лоуренс «Коханець леді Чаттерлей».
37. Е.М.Ремарк «Три товариші», «На Західному фронті без змін».
38. Е.Гемінгвей (Хемінгуей) «Гори як білі слони», «Кішка на дощі», «Прощавай, зброе», «Старий і море».
39. Р.Олдінгтон «Смерть героя».
40. Ф.С.Фіцджеральд «Великий Гетсбі».
41. Ф.Кафка «Процес», «Перетворення».

42. В.Гомбрович «Фердидурке».
43. Т.Манн «Доктор Фаустус», «Зачарована гора», «Смерть у Венеції».
44. Г.Гессе «Степовий вовк», «Гра в бісер».
45. А.Сент-Екзюпері «Планета людей», «Маленький принц»
46. М.Фріш «Homo faber».
47. В.Голдінг «Володар мух».
48. А.Мердок «Під сіткою».
49. Дж.Фаулз «Колекціонер».
50. Н.Саррот «Дитинство», «Золоті плоди».
51. Дж.Селінджер «Над прірвою в житті».
52. Ж.-П.Сартр «Нудота», «Мур».
53. А.Камю «Чума», «Сторонній».
54. К.Абе «Жінка в пісках».
55. Дж.Орвелл «1984».
56. О.Гакслі «Прекрасний новий світ».
57. Г. Гарсія Маркес «Сто років самотності».
58. Х.Л.Борхес «Письмена Бога», «Вавилонська бібліотека», «Невмирущий».
59. Х.Кортасар «Гра в класи».
60. А.Карпентьєр «Загублені сліди».
61. Д.Кіш «Енциклопедія мертвих».
62. М.Павич «Хозарський словник»
63. П.Зюскінд «Парфуми, або Історія одного вбивці».
64. І.Кальвіно «Невидимі міста», «Якщо подорожній одної зимової ночі».
65. У.Еко «Ім'я *рози*».
66. Б.Шлінк «Читець»

Рекомендована навчальна література до курсу

Базова

1. Венгеров Л.М. Зарубіжна література 1871-1973. Київ: Вища школа, 1974. 391 с.
2. Гурдуз А.І. Історія світової літератури (XIX – початок XX ст.): навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. 192 с.
3. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гринчак Н.І. Історія зарубіжної літератури XX століття : навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2011. 488 с.
4. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. 400 с.
5. Історія зарубіжної літератури XX ст.: навчальний посібник /за ред. В.І.Кузьменка. Київ: Вид. центр «Академія», 2010. 496 с.
6. Історія зарубіжної літератури першої половини XX ст. : навч.-метод. посіб. / уклад.: О. О. Юрчук. – Луцьк, 2009.
7. Колошук Н.Г. Історія зарубіжної літератури XX століття: у 2 ч. Частина 1. Модерна доба. Київ: Вид. дім «Кондор», 2023. 520 с.
8. Моклиця М. Модернізм у творчості письменників XX ст.: Навч. посіб. для студ. вузів. Ч. 2. Зарубіжна література. Луцьк: Вежа, 1999. 181 с.
9. Наливайко Д.С., Шахова К.С. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму: підручник. Тернопіль, Навчальна книга – Богдан, 2001. 416 с.
10. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Зарубіжна література XIX століття: Посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 1999. 360 с.
11. A Guide to Twentieth Century Literature in English /ed. H.Blamires. New York: Routledge, 2020. 330 p.
12. Encyclopedia of World Literature in the 20th Century /ed. S.Serafin. Saint James: St. James Press, 1998. 2709 p.
13. Guy J., Small I. The Routledge Concise History of Nineteenth-Century Literature. London; New York: Routledge, 2011. 288 p.

14. Quinn E. *History in Literature: A Reader's Guide to 20th Century History and the Literature It Inspired*. New York: Facts on File, 2004. 368 p.
15. Voth G.L. *The History of World literature: Audiobook*. URL: <https://www.goodreads.com/book/show/7484711-the-history-of-world-literature>

Допоміжна

1. Бандровська О. Модернізм між минулим і майбутнім: антропологічний дискурс англійського роману. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2014. 444 с.
2. Бланшо М. Кафка і потреба творчості // Бланшо М. Простір літератури. Львів: Кальварія, 2007. С. 44–72.
3. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох. Київ: Факт, 2007. 720 с.
4. Бредбері М. Британський роман нового часу. Київ: Ксенія Сладкевич, 2011. 480 с.
5. Вороний М. Театр і драма: зб. статей. Київ: Мистецтво, 1989. 408 с.
6. Герасимчук В. Філософський роман ХХ століття. Специфіка тексту. Київ: ПАРАПАН, 2007. 392 с.
7. Денисова Т. Історія американської літератури ХХ століття. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
8. Дуркалевич В. У пошуках нарративної ідентичності: індивідуальний міф у творах Івана Франка, Анджєя Хцюка і Бруно Шульца. Дрогобич: Коло, 2015. 366 с.
9. Затонський Д.В. Минуле, сучасне, майбутнє: про реалізм, традиції, новаторство. Київ: Дніпро, 1982. 370 с.
10. Затонський Д. У пошуках сенсу буття: Погляд на літературу сучасного Заходу. Київ: Дніпро, 1967. 312 с.
11. Зінде М. Творчість В. Голдінга: до проблеми філософсько-алегоричних романів. Київ: Либідь, 2007. 472 с.
12. Зонтаг С. Наталі Саррот і роман // Зонтаг С. Проти інтерпретації та інші есе. Львів: Кальварія, 2006. С.110 – 122.
13. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття. Київ: Либідь, 1997. 224 с.
14. Література Англії ХХст. / К.Шахова, Н.Жлуктенко, С.Павличко та ін. Київ: Либідь, 1993. 400 с.
15. Маценка С. Партитура роману. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2014. 528 с.
16. Нестелеєв М. Лабіринти американського постмодернізму. Київ: Темпора, 2019. 328 с.
17. Ніколенко О.М. Поезія французького символізму. Харків: Ранок, 2003. 144 с.
18. Павличко С. Зарубіжна література: дослідження та критичні статті. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 559 с.
19. Павличко С.Д. Лабіринти мислення. Інтелектуальний роман сучасної Великобританії. Київ: Наукова думка, 1993. 104с.
20. Покальчук Ю.В. Сучасна латиноамериканська проза. Київ: Наукова думка, 1978. 277 с.
21. Сабат Г. У лабіринтах утопії та антиутопії. Дрогобич: Коло, 2002. 160 с.
22. Семків Р. Як писали класики. Київ: Rabulum, 2016. 240 с.
23. Станіслав О. В. Синтаксична сепаратизація як засіб відображення художніх «тропізмів» Наталі Саррот // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Том 31(70). № 1. Ч. 1. С.214 – 219. URL: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/1_2020/part_1/40.pdf
24. Татаренко А. Поетика форми в прозі постмодернізму (досвід сербської літератури). Львів: Паїс, 2010. 544 с.
25. Українка Л. Європейська соціальна драма в кінці ХІХ ст. // Українка Л. Повне академічне зібрання творів: у 14 т. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. Т.7. С.225 – 230.
26. Фіськова С. Історія німецької літератури. Періоди, напрями розвитку, ідеї, постаті. Львів: ПАІС, 2003. 340 с.
27. Шахова К.О. Нариси творчості зарубіжних письменників-реалістів ХІХ – ХХ ст. Київ: Вища школа, 1975. 199 с.
28. Abdollahi M. Umberto Eco's *The Name of the Rose* and Intertextuality: Eastern Themes // Scripta. 2020. No16. P.250-262.
29. Eco U. Borges i mój lek przed wpływem // Eco U. O literaturze. Warszawa: MUZA SA, 2003. S.113–128.
30. Franklin W.B. *The Concept of 'the Human' in the Work of Hermann Hesse and Paul Tillich*. PhD.Thesis. St Andrews:University of St.Andrews, 1977. 432 p. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/96709396.pdf>

31. Fromm E. Afterword to George Orwell's "1984" [Електронний ресурс] URL: <https://ru.scribd.com/doc/195275626/Erich-Fromm-Afterword-to-George-Orwell-s-1984>
32. Gilbert S.M., Gubar S. The Madwoman in the Attic. The Woman Writer and the Nineteenth-Century Literary Imagination. New Haven: Yale University Press, 1979. 720 p.
33. Hawes J.M. Why You Should Read Kafka Before You Waste Your Life. New York: St. Martin's Press, 2008. 244 p.
34. Jefferson A. Nathalie Sarraute: A Life Between. Princeton: Princeton University Press, 2020. 448 p.
35. Kendall T. William Golding's Great Dream // Essays in Criticism. 2018. Vol. 68. Issue. 4. P. 466–487. URL: <https://academic.oup.com/eic/article-abstract/68/4/466/5126810?redirectedFrom=PDF>
36. Krys S. A Comparative Feminist Reading of Lesia Ukrainka's and Henrik Ibsen's Dramas // Canadian Review of Comparative Literature. 2007. P.389 – 409. Vol.34. No.4. [Електронний ресурс]. URL: <https://journals.library.ualberta.ca/crccl/index.php/crccl/article/view/10728>
37. Miller M., Collage of Myself: Walt Whitman and the Making of Leaves of Grass. Lincoln; London: University of Nebraska Press, 2010. 320 p.
38. Prang C. The Creative Power of Semiotics: Umberto Eco's *The Name of the Rose* // Comparative Literature. 2014. Issue 66 (4). P. 420–437.
39. Stern S. Wilde's Obscenity Effect: Influence and Immorality in the Picture of Dorian Gray // The Review of English Studies. 2017. Vol. 68, No. 286. P. 756-772.
40. Waggoner D. Lewis Carroll's Photography and Modern Childhood. Princeton: Princeton University Press, 2020. 280 p.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://books.google.com>
2. <http://litera-ua.livejournal.com>
3. <http://www.nbu.gov.ua>
4. <https://www.jstor.org/>
5. <http://ae-lib.org.ua>
6. <http://www.lib.ua-ru.net>
7. <http://bookshare.net>
8. <http://www.doaj.org>